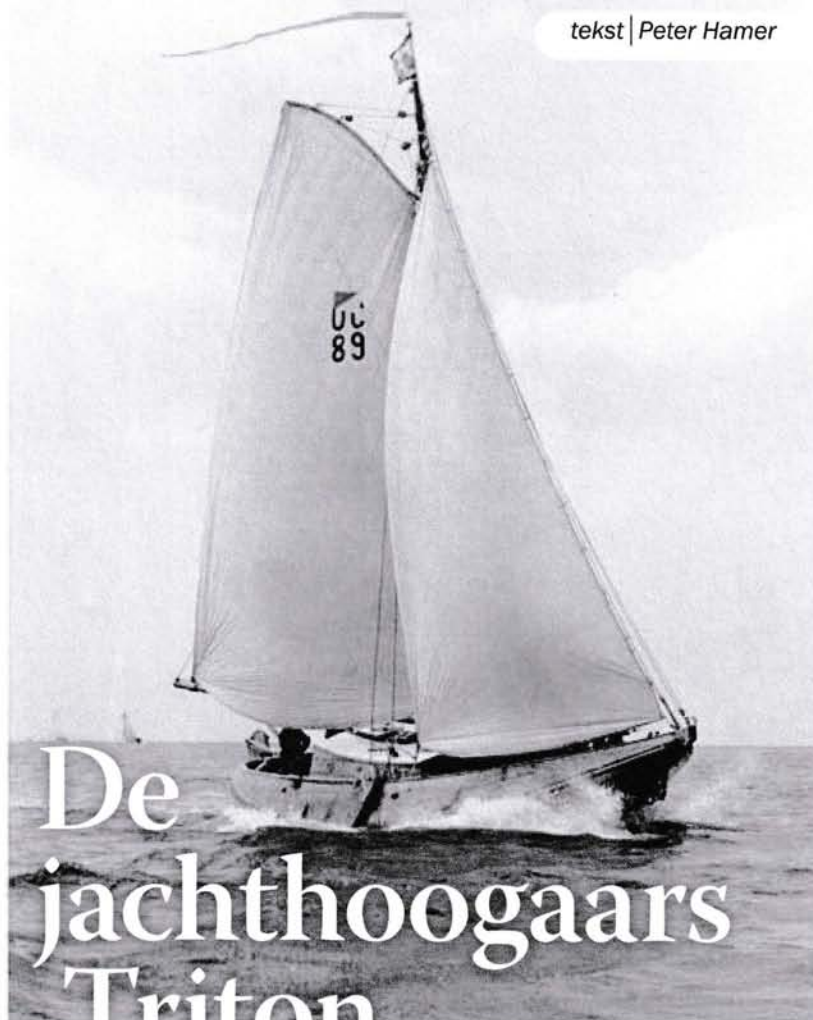

Triton in betere dagen ca. 1960

Th 2 eig. J.Schot B.W. zn.ca. 1905

Th 2 eig. B.W.Schot & Cie

Inleiding

Het is voor de meeste liefhebbers van het maritiem erfgoed geen geheim dat van veel grote hoogaars-jachten een deel van de geschiedenis is geschreven in België, vooral in Antwerpen. Voor de *Triton* geldt hetzelfde.

Diverse publicaties, waaronder het boek "Op Hoop van Zegen" over de Thoolse visserij (Ede, 2016) verhalen min of meer uitgebreid de geschiedenis van de *Triton*. Het schip zou gebouwd zijn op de werf "Zeelandia" van Van Duivendijk in Tholen in 1902. Maar zoals bij zoveel oude en/of verdwenen hoogaarsen zijn werkelijkheid en overlevering met elkaar verweven tot een plausibel verhaal, waarvan de feiten niet altijd gedocumenteerd onderbouwd kunnen worden.

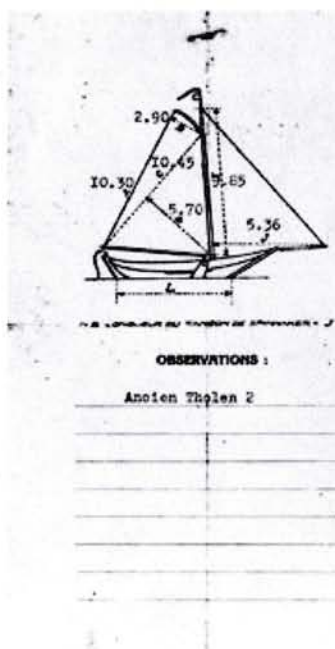
Geschiedenis, wat blijkt?

Volgens de bouwlijst in het boek "Liefst eigen baas" over het scheepsbouwersgeslacht Van Duivendijk, zijn er in 1902 op de werf "Zeelandia" vier hoogaarsen gebouwd, waarvan twee met dezelfde afmetingen als de latere *Triton*. Een daarvan, de *Th 60*, heeft tot na de oorlog voor dezelfde eigenaar gevaren, en komt dus niet in aanmerking. De andere is gebouwd voor P.C. Pols in Yerseke, en heeft tot 1931 als *Ye 26* gevaren. Geen van beide kan daarom de latere *Triton* zijn geweest.

De in de bouwlijst vermelde *Th 2*, gebouwd in 1903 als "open hoogaars" met de naam *Op en Neer*, en in het boek aangeduid als *Triton*,

werd gebouwd voor rekening van B.W. Schot en ingeschreven in het visserijregister als *Eben Haezer* in 1911. Deze hoogaars werd uitgeschreven in 1917 als "gebezigd in de vrachtaart".

In het boek "Op Hoop van Zegen" over de Thoolse visserij wordt een tweede *Th 2* vermeld, die op 23 juni 1918 werd ingeschreven voor de oestervisserij. De eigenaar was het mosselbedrijf B.W. Schot en Cie te Tholen. Op 24 oktober 1918 werd de registratie aangepast met de aantekening: "ex-vrachtaart". Dat verklaart vermoedelijk de verwarring: vaak wordt verondersteld dat dit hetzelfde schip is als de *Eben Haezer*, die een jaar eerder werd uitgeschreven. Maar deze *Th 2* had een inhoudsmaat van 49 m³ bruto en 22 m³ netto, en de tweede,

Triton Meetbrief FdYB 1946

Triton Meetbrief KVNWV 1964

Oorlogsjaren 1940-1944

In 1941 wordt de voormalige *Th 2* verkocht aan Frederic Sheid, geboren Antwerpenaar woonachtig rue de Bordeaux in Antwerpen, die het op 7 april 1941 laat inschrijven bij de RYCB (Royal Yacht Club de Belgique) (nr. 577). Volgens de overlevering ruilt Sheid het in 1946 alweer tegen een schilderij, de nieuwe eigenaar is Renée van den Broek, antiquair in Antwerpen.

Het is opmerkelijk dat het schip wordt aangekocht in de periode dat de vaart voor grote jachten op de Schelde verboden was door de bezetter, en dat het weer werd verkocht nadat in 1945 het verbod is opgeheven. Sheid heeft er dus waarschijnlijk nooit mee gevaren. Was het doel het schip naar Frankrijk te brengen en zo uit handen van de bezetter te houden? Hoe dan ook, het duikt weer op als het wordt gemeten door de Fédération du Yachting Belge in 1946 en geregistreerd als *Triton*, zeilnummer OC 1 bij de RYCB., eigenaar René Van den Broek.

In 1964 wordt de *Triton* opnieuw gemeten, ditmaal voor de KVNWV (Koninklijke Verbonden Nederlandse Watersport Verenigingen), met vermelding van dezelfde eigenaar. En hoewel steeds Van Duiven-

dijk wordt genoemd als de bouwer, is dit het eerste officiële document dat als bouwjaar 1902 vermeldt.

Latere jaren

In 1976 koopt Ron Kotoun (Zierikzee) de *Triton* en vaart ermee tot 1996. In de tussentijd worden staand en lopend want vernieuwd. Zeilwerk, zwaardklampen en zeilbalk worden in 1985 vernieuwd tijdens restauratiewerkzaamheden bij de Kromhoutwerf in Amsterdam. De kajuit, oorspronkelijk in Antwerpen opgetimmerd, alsmede de inrichting zijn dan nog ongewijzigd. Het dek wordt gerestaureerd en doorgetrokken tot de steven, waarbij de klapmuts verdwijnt. Dank zij de restauraties is de hoog-aars weer een plaatje en wordt tentoongesteld op de Hiswa 1986 als blikvanger voor het Zeeuws maritiem erfgoed. Ten gevolge van een elektrische fout zinkt het schip in de haven van Veere. De schade is groot, en Kotoun verkoopt het vervolgens aan P. Rinkes te Groningen in 1996, die plannen heeft haar andermaal te restaureren.

In 2001 komt de *Triton* weer te koop. Het schip staat sinds een aantal jaren in een loods bij de bekende werf van Bultjer in Ditzum (D). De

Restauratie 1985 Kromhout

Restauratie 1985

Hiswa 1986

Op de werf in Arнемuiden wachtend op verdere plannen;
L. van der Pool, olieverf op doek 2007, Privé verz.

roef is gesloopt, het schip is totaal uitgedroogd en verkeert in slechte conditie. Maar er is nog genoeg van het oorspronkelijke schip aanwezig om restauratie plausibel te maken. Dankzij een subsidie van de Provincie Zeeland van € 15.000,- koopt de SBH het schip en transporteert het naar Arнемuiden in afwachting van restauratie.

Eindspel

De *Triton* wordt in 2006 opgesteld op het terrein van de Historische Scheepswerf C.A. Meerman te Arнемuiden in afwachting van verdere plannen. Voorlopig is het plan het casco tentoon te stellen voor de werfbezoekers om een indruk te krijgen hoe een dergelijk schip in elkaar steekt. Het overtollige hout wordt er uit gesloopt en de motorkist en dieseltank worden verwijderd, zodat de constructie duidelijk zichtbaar is. Helaas wordt de restauratie steeds uitgesteld, o.a. door gebrek aan financiële middelen. Uiteindelijk wordt het casco zo slecht dat er stukken beginnen af te vallen en wordt het een gevaar voor de bezoekers die er langs lopen. De beslissing kan niet langer worden uitgesteld, in 2013 wordt de *Triton* gesloopt en vindt ze na 110 jaar een roemloos einde op de schroothoop. ●

Onverbiddelijk einde 2013

Geraadpleegde bronnen

- H. van Duivendijk, *Het liefst eigen baas, de scheepswerven van de familie van Duivendijk*, 2016, ISBN 978-90-825287-0-1
- Blaas en Cornelisse, *Op hoop van zegen, De Thoolse visserij in woord en beeld*. Ede, 2016
- P.J. Huybrecht, *Register van Zeeuwse vissersschepen 1911-1947*, "Beheermaatschappij W.K. Schot Zierikzee bv"; eigen uitgave 2002.
- De liggers van de Scheepsmetingsdienst (<https://s2ho.nl>)
- "Wandelaar et sur L'eau": 1937 - 1946
- Gesprek met R. Kotoun 2007
- Archief van de Royal Yacht Club de Belgique te Antwerpen
- Delpher krantenarchief (www.Delpher.nl)